

#30

EL KAZOVSZKIJ

EL KAZOVSZKIJ (1948-2008)

Ötösfogat | Coach and Five, 1981

Karton, fa, olaj, textil-, madártoll-, spárga-, gomb-, műanyagapplikációk |

Cardboard, wood, oil, textile, feathers, string, button, plastic applications, 110x131 cm

Jelezve a hátoldalon: El Kazovszkij Csendélet 5 állattal 2/81 | Signed on the reverse: El Kazovszkij Csendélet 5 állattal 2/81

Kezdő ár | Starting price: 3 400 000 Ft / 9 444 EUR

Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft

Estimate: 13 889 - 22 222 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| Horváth Károly gyűjteménye

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| El Kazovszkij - Sivatagi homokozó X. Műcsarnok, Budapest, 1990 (tárgyegyüttes)

| Madziarzy sztuka węgrów 1994. Galeria Studio, Varsó, 1994. október 24 - november 13.

| El Kazovszkij: Purgatórium, Csók István Képtár, Székesfehérvár, 1994. június 11. - augusztus 21.

| El Kazovszkij - Rádás. Várfok Galéria, XO Terem, 2016. április 8. - május 6.

| Ajándék. Kiállítás El Kazovszkij képzőművész születésének 70. évfordulója alkalmából. B32 Galéria, Budapest, 2018. december 11. - 2019. január 11.

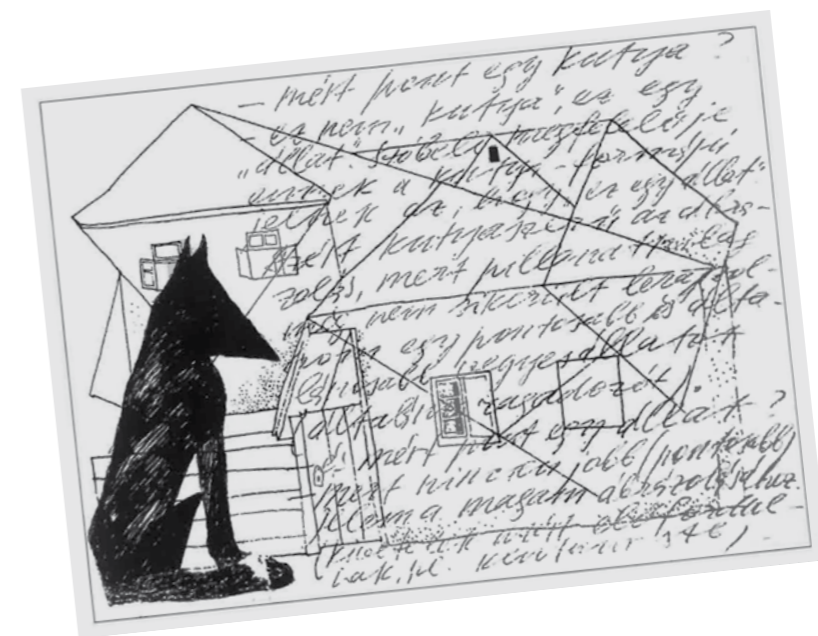

1. A székesfehérvári kiállításának enteriőrfotója,
Csók István Képtár, Székesfehérvár, 1983

„- miért pont egy kutya?”
 - ez nem <<kutya>>, ez egy
 <<állat>>. Szóbeli megfelelője ennek a kutya
 formájú
 jelnek az, hogy „ez egy állat”.
 Azért kutyaszerű az ábrá-
 zolás, mert pillanatnyilag
 még nem sikerült lerajzol-
 nom egy pontosabb és álta-
 lánosabb vegyesállatot
 (általános ragadozót).
 -és miért pont egy állat?
 -mert nincsen jobb (pontosabb)
 jelem a magam ábrázolásához.
 (Kivételek azért előfordul-
 nak, pl. kentaur stb.)*

* El Kazovszkij:
 Részlet a További adalékok az utolsó állat
 és a ruméliai csillag történetéhez, 1982,
 Szombathelyi Képtár (Itsz: G.85.28.1), EK1502.

2. El Kazovszkij További adalékok az utolsó állat
 és a ruméliai csillag történetéhez c. művének egy részlete, 1982,
 Szombathelyi Képtár (Itsz: G.85.28.1), EK1502.

Öt, erősen stilizált kutya kikötözve ücsörög egymás mellett az üres, fehér képeretben. Négy jobbra, az ötödik balra fordul, vagyis a képből egyaránt kinéznek. Méretük, alakjuk-mozgásuk hasonló; összetartoznak, de egytől-egyig különbözőek: a balra néző fekete kutya szinte teljes takarásban van, fejét vörös háló borítja, amely arra emlékeztet, amikor El Kazovszkij a *Dzsán-panoptikum* performanszok során saját arcát elfedte. Előtte és mellette, ellentétes irányba nézve ül a kék kutya. Az ő fejét már csak félig takarja a hálószerű szájkosár, igaz, az nem külön rá applikált, mint a többinél, hanem festett, mintha neki lényegi tulajdonsága volna a „röghöz kötöttség”. Mellső lábát és torkát a fekete zsinog olyan szorosan fogja, hogy mozdulni képtelen, de talán értelme még szabad, és ezért nincs a füle bekötve, hátát ezért ékesítik madártollak. A középső kutya rózsaszínű testét stólaszerűen öleli körül egy piros textil, és mintha csak az egyik lába körül lennének hurkok. Nőneműségére utal ezen túl kifestett lába és szája. Feszitelenebb sorsának viszont ellentmond vérben úszó szeme, és a testéből bugyogó fekete vér. Mellette ül a fehér színű társa, aki a legkevésbé van fegyelmelve,

szinte csak egy drótháló fedi fátyolszerűen a szemét. Az utolsó fekete kutya az egyedüli, akinek a szája nyitva van, amelyben egy női nyakláncot tart már-már játékosan – messzire azonban nem szaladhat vele, mivel testét sűrű kötélhalom veszi körbe. A *További adalékok az utolsó állat és a ruméliai csillag történetéhez* című műhöz kapcsolódó fenti részlet, kiválóan összefoglalja a „miért pont egy kutya”- kérdést. El Kazovszkij saját lényét azonosította „vándorállat”-ként vagy „utolsó állat”-ként, amely egy olyan, alakjában sematikus, jelentésében mégis rendkívül sokrétű metafora, melybe legjobb tudása szerint belesűrítette lelke összes ellentmondását. Megtestesítője szerepeinek, többnemű mivoltának, szélsőséges érzelmeinek, melyhez láthatóan a gúzsba kötöttség és bezártság mellett az (önre)prezentálás is hozzátartozik. Ez pedig tovább viszi a „miért pont csendélet” és „miért a keret”, ugyancsak adekvát kérdések megválaszolásához. El Kazovszkijt nem érdekelték a formai-műfaji kérdések, főiskolás kora óta részint csendéletként tekintett mindenféle ábrázolásra, legyen az modell

alapján készült mű,¹ vagy egy panoptikumot megjelenítő performansz. Festményei egyaránt a beállítottság, színpadiasság érzetét keltik, melyeket maga rendez be az általa fontosnak tartott, s általa kreált képi szimbólumokkal; és amelyek annyiban is csendéletként működnek, hogy céljuk a képen kívüli szemlélő tekintetének vezetése és beinvitálása a kép terébe. Ezért kell a keret, ezért néznek a vándorállatok kifelé, valamint emiatt türemkednek ki testrészeik a képtérből a közelnézetű, barokk csendéletekhez hasonlóan. El Kazovszkij *Ötösfogat (Csendélet öt állattal)*, 1984 című művén – melyet természetesen elkészített négy, három és két „vándorállat”-változatban – sorba állított, az egész keretet betöltő, ismétlődő kutya alakjait ábrázoló csendélete különféle olcsó anyagok felhasználásával (szalag, cikkszalag, drót, műanyag) készült, amely a nyolcvanas évek trash-kultúráját idézi. Az állatok a lét átmeneti állapotát élik, nincs lehetőségük kiszabadulni a köztesség birodalmából; keretezve, árnyként, másod-, harmad-, negyedfokú vetületként léteznek, és egyetlen szerepükkel sem tudnak igazán azonosulni.

FÖLDES LÉNA

¹ „Harmadéves koromban, a főiskolán >>csendéletekkel<< kezdtem. Pontosabban szólva, így neveztem azokat a modell után készült aktokat, amelyeknél azt akartam elérni, hogy a szubjektum – tehát én is, a néző is – merőlegesen viszonyuljunk a képhez, illetve a képen megjelenő objektumhoz”. El Kazovszkijt idézi: Rényi András: Az allegorikus tekintet szomorujátéka: El Kazovszkij ikonológiája. In: Rényi András (szerk.): A túlélő árnyéka. El Kazovszkij élet / mű. El Kazovszkij Alapítvány, 2017, 33.